Lietas Nr. C39103912
CA0232-13/7

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā

Valmierā 2013.gada 12.decembrī

Vidzemes apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģija:

tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis D.Lazdiņš

tiesneši S.Bakmane un A.Bukavs

tiesas sēdes sekretāre E.Piebalga

izskatīja atklātā tiesas sēdē civillietu AS „SEB banka" prasībā pret /pers. E/ par parāda piedziņu sakarā ar prasītājas AS „SEB banka" apelācijas sūdzību par Valmieras rajona tiesas 2013.gada 1.oktobra spriedumu

Aprakstošā daļa

2012.gada 5.novembrī prasītāja AS „SEB banka" cēlusi Valmieras rajona tiesā prasību pret /pers. E/ par parāda un līgumsoda piedziņu, kurā lūdz tiesai:

-piedzīt no /pers. E/ par labu prasītājai pamatparādu Ls 9994,62 un līgumsodu Ls 262,13, kā arī visus tiesāšanās izdevumus.

Prasības pieteikumā norādīti šādi apstākļi.

SEB Unibanka pamatojoties uz /pers. E/ IU „/nosaukums/2006.gada 14.jūlija Pieteikumu par kredītkartes līguma noslēgšanu juridiskām personām, izsniegusi /pers.E/ IU „/nosaukums/" VISA kredītkarti ar kredīta limituLs 10000un kredītlīnijas cenrādi. Paziņojums par kartes izdošanu uzņēmumam izsniegts 2006.gada 17.jūlijā. Kredītkartes līguma noteikumu juridiskām personām 12.5.punktā noteikts, ka klientam jāpapildina kontā pieejamos naudas līdzekļus par ikmēneša atmaksas summu līdz minimālajai bilancei ne vēlāk kā līdz norēķinu perioda beigām, kas saskaņā ar līguma noteikumu 1.punktu ir 14 dienas, skaitot no mēneša pirmā datuma. Papildus saviem kontā esošajiem naudas līdzekļiem klients norēķinos par darījumiem var izmantot bankas piešķirto kredīta limitu. /pers. E/ IU „/nosaukums/" ir iztērējis no kredītkartes kredīta limitu un nav atmaksājis prasītājai Ls 9994,62, līdz ar ko prasītāja, pamatojoties uz līguma noteikumu 18.1.punktu, ir vienpusēji atkāpusies no kredītkartes līgum/pers. E/ IU „/nosaukums/" līdz šim brīdim parādsaistības nav nokārtojis.

Ar Valmieras rajona tiesas 2009.gada 18.augusta spriedumu ir pasludināts /pers. E/ IU „/nosaukums/" maksātnespējas process.

Prasītāja norāda uz Komerclikuma 76.panta otro daļu, kas nosaka, ka individuālais komersants par savām saistībām atbild ar visu savu mantu. Tādejādi atbildētājam ir jāatbild par /pers.E/ IU „/nosaukums/" saistībām ar visu savu mantu un tiesai ir pamats piedzīt no atbildētāja par labu prasītājai parādu Ls 9732,49.

Prasība pamatota uz Civillikuma (turpmāk-CL) 1587., 1716., 1720., 1943.pantu un Komerclikuma 76.panta otro daļu.

2013.gada 4.martā prasītāja precizējusi prasību norādot, ka prasībā minēto naudas summuLs 262,13atbildētājs ieskaitījis pamatparāda dzēšanai laika periodā no 2008.gada 31.augusta līdz 2009.gada 23.septembrim, līdz ar ko no atbildētāja /pers. E/ par labu prasītājai AS "SEB banka" piedzenams pamatparādsLs 9732,49apmērā.

Atbildētājs /pers. E/ savā rakstveida paskaidrojumā tiesai norādījis, ka viņam nav pārliecības, ka prasība ir pamatota, jo prasītāja būtiski mainījusi sākotnējās prasības apjomu. Kaut arī atbildētājs paskaidrojis, ka viņam nepieciešama padziļināta lietas apstākļu izpēte, savus iebildumus pret prasību atbildētājs tiesai vairāk nav sniedzis (lietas 66.lapa).

Ar Valmieras rajona tiesas 2013.gada 1.oktobra spriedumu pilnīgi noraidīta AS „SEB banka" prasība. Piedzīti no AS „SEB banka" par labu valstij tiesāšanās izdevumi Ls 2,20

Tiesa pamatojusi spriedumu uz šādiem apstākļiem.

Prasītāja nepamatoti atsaucas uz Komerclikuma 76.panta otro daļu, jo kārtību, kādā dibināmi, reorganizējami un likvidējami individuālie (ģimenes) uzņēmumi, zemnieku vai zvejnieku saimniecības, lauku amatnieku uzņēmumi vai saimniecības, kā arī šo uzņēmumu un saimniecību darbības tiesiskos pamatus nosaka likums „Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību".

/pers. E/ IU „/nosaukums/" ir likvidēts pamatojoties uz Valmieras rajona tiesas tiesneša 2013.gada 25.februāra lēmumu, ar kuru izbeigts /pers. E/ individuālā uzņēmuma /nosaukums/" maksātnespējas process. Atbildētājs /pers. E/ bija IU „/nosaukums/ īpašnieks (l.l.32,33).

Tiesa uzskatījusi, ka Maksātnespējas likuma, kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.oktobrim, un likuma „Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību" tiesību normas neparedzēja, ka pēc parādnieka izslēgšanas no Uzņēmuma reģistra, kreditors saglabā prasījuma tiesības pret šā uzņēmuma īpašnieku. Līdz ar to tiesa secinājusi, ka tiesai nav pamata piedzīt parādu no bijušā IU „/nosaukums/ īpašnieka /pers. E/. Tāpat tiesa uzskatījusi, ka pretējā gadījumā zūd maksātnespējas procesa piemērošanas jēga individuālajam uzņēmumam. Uzņēmuma saistības, izbeidzot maksātnespējas procesu sakarā ar parādnieka bankrota procedūras pabeigšanu, faktiski netiek dzēstas, tās saglabājas un bijušajam individuālā uzņēmuma īpašniekam, neatkarīgi no tā maksātspējas, nav iespējams no tām atbrīvoties, līdz ar ko faktiski netiktu sasniegts Maksātnespējas likuma noteiktais bankrota procedūras piemērošanas mērķis - pēc iespējas pilnīgāk apmierināt kreditoru prasījumus un likvidēt parādnieku.

Tiesa norādījusi uz likuma „Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību" 21.panta ceturto daļu, kas nosaka, ka, ja likvidācijas gaitā atklājas, ka ar likvidējamā individuālā (ģimenes) uzņēmuma un zemnieka vai zvejnieka saimniecības mantu nav iespējams pilnībā apmierināt visas likumīgās kreditoru prasības, īpašniekam, kopīpašniekiem vai likvidatoram ir jāziņo par to attiecīgi pārējiem kopīpašniekiem vai īpašniekam un jāiesniedz tiesā pieteikums par maksātnespēju normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā.

Pēc tiesas ieskata minētais apstiprina, ka attiecīgā parādnieka maksātnespējas procesa laikā, piemērojot bankrotu, tiek veiktas darbības, lai pēc iespējas pilnīgāk apmierinātu kreditoru prasījumus un likvidētu parādnieku. Tiesa uzskatījusi, ka jāņem vērā apstāklis, ka individuālā uzņēmuma maksātnespējas procesa laikā, piemērojot bankrota procedūru, izsolē tiek iekļauta arī atbildētāja manta, izņemot to mantu, uz kuru saskaņā ar likumu nevar vērst piedziņu. Tādejādi, neatkarīgi no tā, kurš iesniedzis tiesā pieteikumu par IU „/nosaukums/" maksātnespēju, pēc tiesas ieskata, ir sasniegts iepriekš minētais bankrota piemērošanas mērķis. Tā kā IU „/nosaukums/" ir likvidēts, tad ir beigušas pastāvēt attiecīgā uzņēmuma saistības un atbildētājs par tām vairāk neatbild.

Tiesa saskaņā CPL 42.panta pirmo daļu no prasītājas par labu valstij piedzinusi ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumus Ls 2,20.

Par Valmieras rajona tiesas 2013.gada 1.oktobra spriedumu prasītāja AS „SEB banka" iesniegusi apelācijas sūdzību tajā norādot, ka pirmās instances tiesas spriedumu prasītāja uzskata par nepamatotu un nelikumīgu šādu apstākļu dēļ.

/pers. E/ IU "/nosaukums/" likvidācija notikusi saskaņā ar Maksātnespējas likuma 49.panta noteikumiem, piemērojot juridiskas personas maksātnespējas procesa vispārīgos noteikumus.

Likuma "Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību" 3.pants un Komerclikuma 76.panta otrā daļa nosaka, ka individuālā uzņēmuma īpašnieks atbild par sava uzņēmuma saistībām ar visu savu mantu, izņemot to mantu, uz kuru saskaņā ar likumu nevar vērst piedziņu.

Tiesu praksē tiek atzīts, ka parādnieka izslēgšana no komercreģistra nav uzskatāma par aktīvu darbību-parāda atmaksu, atcēlējlīgumu vai izlīgumu, tas ir, nav uzskatāma par saistību izpildi (lieta Nr.C05061306; SKC-86/2-11).

Līdz ar to prasītāja nepiekrīt tiesas apgalvojumam, ka zūd maksātnespējas piemērošanas jēga individuālajam uzņēmumam, ja parāda saistības netiek dzēstas un īpašniekam jāatbild par nedzēstā parāda daļu, pamatojot to ar 2007.gada 22.novembra Maksātnespējas likuma 130.pantu, kurā definēts bankrota mērķis. Šajā sakarā prasītāja atzīmē, ka minētā tiesību norma ir attiecināma gan uz juridisko personu (individuālo uzņēmumu), gan uz fiziskas personas maksātnespējas procesu. Ja bankrota procedūra būtu pasludināta ne tikai individuālajam uzņēmumam, bet arī tā īpašniekam, tad tiesai būtu pamats atbrīvot parādnieku no atlikušajām parādsaistībām saskaņā ar minētā Maksātnespējas likuma 179.panta otro daļu.

Apelācijas sūdzība pamatota uz CPL 413.-416.pantu. Prasītāja lūdz apelācijas instances tiesai piedzīt no atbildētāja /pers. E/ par labu prasītājai AS "SEB banka" parāduLs 9732,49apmērā.

Apelācijas instances tiesā puses nepiedalās.

No lietas materiālos esošās uzziņas lapas (lietas 101.lapa) redzams, ka par tiesas sēdi pusēm nosūtītas pavēstes CPL 56.panta pirmās daļas kārtībā, kas saskaņā ar CPL $56.^{1}$ panta pirmo daļu uzskatāms, ka personai ir paziņots par tiesas sēdes vai procesuālās darbības laiku un vietu.

Tāpat no prasītājas AS „SEB banka" tiesā saņemts iesniegums ar lūgumu izskatīt lietu bez prasītājas pārstāvja piedalīšanās tiesas sēdē.

Tā kā lietā nepastāv CPL 209.un 210.pantā norādītie gadījumi, lai būtu pamats lietas izskatīšanas atlikšanai, tiesa nolēma izskatīt lietu bez pušu piedalīšanās tiesas sēdē.

Motīvu daļa

Izvērtējot prasītājas AS „SEB banka" apelācijas sūdzībā minētos apstākļus, lietā iesniegtos pierādījumus un pārbaudot lietas materiālus, tiesas kolēģija atzīst, ka AS „SEB banka" prasība ir pamatota un apmierināma pilnīgi.

Saskaņā ar CPL 426.panta pirmo daļu un CPL 430.panta trešo daļu, apelācijas instances tiesa izskata lietu pēc būtības sakarā ar apelācijas sūdzību un pretapelācijas sūdzību tādā apjomā, kā lūgts šajās sūdzībās un nepārbauda faktus, kas konstatēti pirmās instances tiesā, ja tie nav apstrīdēti apelācijas sūdzībā.

Ar Valmieras rajona tiesas 2013.gada 1.oktobra spriedumu konstatēti šādi apstākļi, kuri prasītājas AS „SEB banka" apelācijas sūdzībā nav apstrīdēti.

Pamatojoties uz /pers.E/ IU „/nosaukums/" 2006.gada 14.jūlija Pieteikumu par kredītkartes līguma noslēgšanu juridiskām personām (lietas 10.lapa), prasītāja SEB Unibanka (pēc nosaukuma maiņas AS „SEB banka") 2006.gada 17.jūlijā izsniegusi uzņēmumam VISA kredītkarti ar kredīta limitu Ls 10000 un kredītlīnijas cenrādi.

/pers. E/ IU "/nosaukums/" īpašnieks /pers. E/ ar savu parakstu uz bankas 2006.gada 17.jūlija paziņojuma par kredītkartes izsniegšanu apliecinājis uzņēmuma vārdā, ka ir iepazinies un piekrīt, kā arī apņemas godprātīgi pildīt SEB Unibankas Kredītkaršu līguma nosacījumus juridiskām personām, Norēķinu konta un Skaidras naudas konta līguma noteikumus (lietas 11.lapa).

Ar Valmieras rajona tiesas tiesneša 2009.gada 30.jūnija lēmumu ierosināts /pers. E/ IU /nosaukums/" maksātnespējas process, bet ar Valmieras rajona tiesas tiesneša 2009.gada 6.jūlija lēmumu par /pers.E/ IU "/nosaukums/administratoru iecelts /pers. B/(lietas 48.lapa).

Ar Valmieras rajona tiesas 2009.gada 18.augusta spriedumu ir pasludināts /pers. E/ IU „/nosaukums/" maksātnespējas process, nosakot uzņēmuma maksātnespējas iestāšanos dienu 2009.gada 27.jūniju. Tajā pašā dienā Maksātnespējas reģistrā izdarīts ieraksts par /pers. E/ IU „/nosaukums/" maksātnespējas procesa pasludināšanu (lietas 34.lapa).

2012.gada 31.augustā prasītāja AS „SEB banka" pamatojoties uz kredītkartes līguma noteikumu juridiskām personām 18.1.punktu prasītāja AS „SEB banka" vienpusēji atkāpusies no 2006.gada 17.jūlija kredītkartes līguma.

Parāda apmērs pēc tā precizēšanas 2013.gada 4.martā (lietas 64.lapa), uz 2012.gada 31.augustu ir Ls 9732,49, ko veido pamatparāds. Līgumsods no atbildētāja netiek prasīts.

2013.gada 30.janvārī notikusi /pers. E/ IU "/nosaukums/kreditoru sapulce par bankrota procedūras pabeigšanu (lietas 83.lapa).

Ar Valmieras rajona tiesas 2013.gada 25.februāra lēmumu izbeigts /pers. E/ IU "/nosaukums/maksātnespējas process (lietas 83.lapa).

Tiesas kolēģija, izskatot lietu pēc būtības sakarā ar prasītājas AS „SEB banka" apelācijas sūdzību, atzīst Valmieras rajona tiesas 2013.gada 1.oktobra spriedumā ietverto pamatojumu par nepareizu un nevar pievienoties zemākās instances tiesas sprieduma motivācijai.

No Tiesu informācijas sistēmas datu bāzes redzams, ka ar Valmieras rajona tiesas 2009.gada 18.augusta spriedumu, ar kuru pasludināts /pers. E/ IU „/nosaukums/" maksātnespējas process, pamatojoties uz Maksātnespējas likuma 70.panta pirmo daļu, kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.oktobrim, tiesa noteikusi kreditoru prasījumu pieteikšanās termiņu vienu mēnesi.

Lietā nav iesniegti pierādījumi faktam, ka /pers. E/ IU "/nosaukums/" maksātnespējas procesa ietvaros tiesas noteiktajā termiņā vai minētā Maksātnespējas likuma 70.panta otrajā daļā noteiktajā kārtībā prasītāja pieteikusi prasījumu pret maksātnespējīgo /pers. E/ IU "/nosaukums/" sakarā ar parādu, kas uzņēmumam radies no 2006.gada 17.jūlija kredītkartes līguma izrietošām saistībām. Līdz ar to tiesas kolēģijai ir pamats uzskatīt, ka prasītāja nav pieteikusi šādu prasījumu un saskaņā ar Maksātnespējas likuma 70.panta otro daļu kreditors, šajā gadījumā AS „SEB banka", zaudējusi kreditora statusu un savas prasījuma tiesības pret parādnieku /pers. E/ IU „/nosaukums/".

Tiesas kolēģija piekrīt pirmās instances viedoklim, ka Maksātnespējas likuma, kas bija spēkā līdz 2010.gada 31.oktobrim, un likuma „Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību" tiesību normas konkrēti nenorādīja uz kreditora tiesībām vērst prasījumu pret uzņēmuma bijušo īpašnieku arī pēc parādnieka izslēgšanas no Uzņēmuma reģistra.

Pēc tiesas kolēģijas ieskata jāņem vērā likuma "Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu un zemnieka vai zvejnieka saimniecību" 3.pantā un Komerclikuma 76.panta otrā daļā noteiktais, ka individuālā uzņēmuma īpašnieks atbild par sava uzņēmuma saistībām ar visu savu mantu, izņemot to mantu, uz kuru saskaņā ar likumu nevar vērst piedziņu.

Saskaņā ar CPL 5.panta sesto daļu piemērojot tiesību normas tiesa ņem vērā judikatūru.

Senāta 2005.gada 5.oktobra spriedumā lietā SKC-579/2005 dota atziņa, ka pabeidzot uzņēmuma bankrota procedūru un izbeidzot maksātnespējas procesu, izslēdzot saimniecību no Uzņēmuma reģistra, netiek ierobežotas kreditora tiesības prasīt no uzņēmuma īpašnieka maksātnespējas procesa laikā neatgūtā kredīta piedziņu, ka kreditora prasījums atgriezt kredītu nav pretrunā CL 1587.pantā noteiktajam, ka tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējiem pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus.

Senāta 2011.gada 27.aprīļa spriedumā lietā Nr.SKC-86/2011, uz kuru norāda prasītāja savā apelācijas sūdzībā, atzīts, ka izbeidzot maksātnespējas procesu un parādnieka izslēgšana no komercreģistra nav uzskatāma par aktīvu darbību-parāda samaksu, atcēlējlīgumu vai izlīgumu, tas ir, par saistību izpildi.

Senāta 2012.gada 7.septembra lēmumā lietā SKC-1725/2012 dota šāda atziņa: likuma "Par individuālo (ģimenes) uzņēmumu, zemnieka vai zvejnieka saimniecību un individuālu darbu" 3.panta pirmā daļa paredz subsidāru zemnieku saimniecības īpašnieka atbildību, tātad papildus atbildību gadījumam, ja zemnieku saimniecībai nav mantas vai tās nav pietiekoši, lai apmierinātu zemnieku saimniecības kreditoru prasījumus. Tādejādi nav pamata uzskatīt, ka iestājoties zemnieku saimniecības maksātnespējai, īpašnieka atbildības forma mainītos, un ka maksātnespējas procesā zemnieku saimniecība īpašniekam piederošā manta kļūtu par maksātnespējīgai zemnieku saimniecībai piederošu mantu.

Tiesas kolēģija piekrīt prasītājas viedoklim, ka nav pamatots pirmās instances tiesas secinājums, ka zūd maksātnespējas piemērošanas jēga individuālajam uzņēmumam, ja parāda saistības netiek dzēstas un īpašniekam jāatbild par nedzēstā parāda daļu, pamatojot to ar 2007.gada 22.novembra Maksātnespējas likuma 130.pantu, kurā definēts bankrota mērķis.

Pēc tiesas kolēģijas ieskata, prasītāja pareizi norādījusi uz apstākli, ka atbildētājs /pers. E/ tiktu atbrīvots no parādsaistībām, ja būtu ierosināts un pēc tam izbeigts fiziskās personas-/pers. E/- maksātnespējas process, jo šādu fiziskās personas maksātnespējas procesa izbeigšanas kārtību paredzēja minētā Maksātnespējas likuma 179.panta otrā daļa un konkrēti, maksātnespējas procesu izbeidz un fizisko personu atbrīvo no savas mantas pārdošanas un kreditoru prasījumu apmierināšanas plānā atlikušajām parādsaistībām, ja bankrota procedūra ir pabeigta.

Pie šādiem apstākļiem tiesas kolēģija uzskata, ka prasītājas AS „SEB banka" prasība ir apmierināma un no atbildētāja /pers. E/ par labu prasītājai AS „SEB banka" piedzenams pamatparādsLs 9732,49un tiesas izdevumi.

Saskaņā ar CPL 41.panta pirmo daļu pusei, kuras labā taisīts spriedums, tiesa piespriež no otras puses visus tās samaksātos tiesas izdevumus.

No lietas materiālos esošajiem maksājuma uzdevumiem Nr.12408 no 2012.gada 13.septembra un Nr.1533 no 2013.gada 16.oktobra redzams, ka prasītāja samaksājusi valsts nodevu attiecīgiLs 325,72par prasības pieteikuma iesniegšanu tiesai unLs 325,72par apelācijas sūdzības iesniegšanu tiesai, kopāLs 651,44(lietas 8., 91.lapa).Prasītājas samaksātā valsts nodeva piedzenama no atbildētāja par labu prasītājai.

No maksājuma uzdevumiem Nr.1212 no 2013.gada 8.oktobra, Nr.17550 no 2012.gada 14.decembra, Nr. 22769 no 2013.gada 9.aprīļa un Nr.1212 no 2013.gada 8.oktobra izriet, ka prasītāja kopā samaksājusi par izdevumiem, kas saistīti ar lietas izskatīšanu, Ls 12,48 (lietas 9., 46., 76., 89.lapa), kas arī piedzenami par labu prasītājai no atbildētāja.

Saskaņā ar CPL 42.pantu no atbildētāja par labu valstij piedzenami ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi, kas nav samaksāti iepriekš.

No lietas materiālos esošajām uzziņas lapām (lietas 2., 102.lapa) izriet, ka ar lietas izskatīšanu saistītie izdevumi abās tiesu instancēs kopā ir Ls 16,84, no kuriem prasītāja iepriekš ir samaksājusi Ls 12,48, bet nesamaksātie izdevumi ir Ls 4,36, kas piedzenami par labu valstij no atbildētāja.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar CPL 432.-434.pantu Civillietu tiesas kolēģija

n o s p r i e d a

pilnīgi apmierināt AS "SEB banka" prasību.

Piedzīt no /pers. E/, /personas kods/, par labu AS "SEB banka", reģistrācijas Nr.40003151743, pamatparādu Ls 9732,49un tiesas izdevumus Ls 663,92, kopāLs 10396,41 (desmit tūkstoši trīs simti deviņdesmit sešilati un 41 santīms).

Piedzīt no /pers. E/, /personas kods/, par labu valstij ar lietas izskatīšanu saistītos izdevumusLs 4,36 (četrilati un 36 santīmi).

/pers. E/ sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienu termiņu pēc sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu var pārsūdzēt 30 dienu laikā no pilna sprieduma sastādīšanas dienas-2013.gada 28.decembra-kasācijas kārtībā Latvijas Republikas Augstākās tiesas Senāta Civillietu departamentā CPL 451.-452.pantos norādīto tiesību normu pārkāpumu gadījumos, iesniedzot kasācijas sūdzību Vidzemes apgabaltiesā.

Tiesas sēdes priekšsēdētājs tiesnesis D.Lazdiņš

Tiesneši S.Bakmane

A.Bukavs